

Dr. Pintér Jenő: A budapesti tankerület 13. számú Értesítője. 1931—1932. Bp. 1932. Stephaneum-nyomda rt. (N. 8-r., 40 l.)

Népoktatási Szemle. A Királyi Tanfelügyelők Országos Egyesületének kiadványa. Megjelenik negyedévenként. Szerkeszti *Angyal János*. I. évf. 1. füzet. 1932 július. (N. 8-r., 48 l.) — Előfizetés egy évre 4 pengő.

VEGYES.

† **Decroly Ovide.** A világszerte ismert belga iskolareformátor, a Magyar Paedagogiai Társaság tiszteleti tagja, folyó év szeptember 12-én, hosszabb betegeskedés után, 62 éves korában Brüsszelben meghalt. Pár évvel ezelőtt még többen hallgattuk Helsingörben módszeréről tartott előadásait és teaáza egy kellemes estét töltöttünk vele, elbeszélgetve a magyar pedagógiai viszonyokról. Egyszerű, közvetlen, az első pillantásra megnyerő, melegszívű ember volt. Akik megismerték, meg is szerették. Nem volt sem kiváló író, sem kiváló szónok. Aránylag igen keveset írt. Csak néhány kisebb művet hagyott hátra. Inkább gyakorlati ember volt. Megfigyelt, gondolkozott s cselekvésbe vitte át, amit helyesnek gondolt. Még módszerét sem ő, hanem veleérző munkatársa, Hamaide kisasszony írta le és adta ki először. És mégis azok közé tartozik, akik nagy hatást tettek. A világ minden részéből igen sokan fordultak meg brüsszeli iskolájában és mély benyomásokkal, módszere iránt való lelkesedéssel távoztak el onnan.

Miként a vele egy esztendőben született Montessori, Decroly is, mint orvos, eleinte a gyengeelműjűekkel foglalkozott és csak azután kezdtek érdekelni a normális gyermekek nevelésének kérdései.

Neve főképen három dologgal forrt össze a pedagógiai világ tudatában: a nevelőjátékokkal, az érdeklődési központokkal és a globális olvasástanítási módszerrel.

A nevelőjátékai olyan lottójátékok, amelyek a gyermeki tevékenységet fölhasználva, szívesen végzett összehasonlítási és osztályozási gyakorlatokkal fokozatosan fejlesztik a megfigyelő- és elvonóképesseget. Most már nemcsak az olvasás, a számtan, hanem a földrajz és a történelem, sőt az idegen nyelvek tanításában is nagy sikerrel alkalmazzák. (Decroly egyik nagy hívének, a genfi Descoedres Alisznak *Nevelőjátékok* című füzeté 1930-ban jelent meg magyarul Eltes Mátyás fordításában, a Kisdiednevelés kiadásában.)

A Decroly-módszer az emberiség és a gyermek legmélyebben gyökerező érdekein, az ú. n. érdeklődési központokon nyugszik és nagy teret ad a gyermek kifejezési szükségletének kielégítésére. (Rövid ismertetése a Magy. Paed. 1928-i évfolyamának 13. és 14. lapjain.)

Az olvasást régi idők óta úgy tanították, hogy először a betűt ismer-tették meg a gyermekkel s a szótagon és a szón át szintetikus úton végül a mondat olvasásához jutottak el vele. Az olvasás tanításának ezt a sorrendjét Decroly megfordította, mert a gyengeelműjűeket és a normális kicsinyeket megfigyelve azt tapasztalta, hogy a gyermekek előbb veszik észre az egészet,

mint a részt, és a mondattal kezdve, elemző eljárással természetesebben, aktívabb módon és nagyobb sikerrel tanulnak meg olvasni. Ezt a módszert nálunk még csak egy pár iskola követi, de nagyon szívesen és eredményesen.

Legyen áldott a nemes kezdeményező emléke!

Kenyeres Elemér.

A kereskedelmi oktatás Japánban.¹ A japán birodalom 80 milliót meghaladó lakosságának legnagyobb része mezőgazdaságból él. A kereskedelmi tevékenység csak a múlt század vége felé kezdett erősebb lendületet venni, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy az ország területéhez képest aránytalanul nagy lélekszámú lakosság csak úgy maradhat meg, ha állandó kapcsolatot tart fenn a világgal, és intézményesen gondoskodik arról, hogy kivitelre kerülő, tehát odahaza már felesleges gyapotárui, gépei, selyme, cukra-s teája fejében megkapja a külföldtől azt az élelmiszer-, valamint nyersanyagmennyiséget (gyapotot, rizst, gyapjút, petróleumot, vasat stb.), amelyet a honi határokon belül termelni és előállítani nem képes.

A kereskedelmi élet eme késői megindulásának természetes következménye volt az, hogy csak jóval az európai szakoktatás kezdete után, 1875-ben nyílt meg az első japán (magánjellegű) kereskedelmi kollégium Tókióban. Ez is nagyon szegényesen volt ellátva azzal, amire szüksége volt. Át is ment hamarosan a kormány kezelésébe, amely magasabb fokú tanintézeté szervezte át.

Az utolsó negyedszázad folyamán az államkormányzat minden követ megmozgatott, hogy a kereskedelmi irányú gondolkodást a társadalom összes rétegeibe belevigye. Ennek a céljának mentől biztosabb elérésére rövid idő alatt négy szakiskolatípust épített ki. Ezek a következők: A) kereskedelmi tanonciskolák; B) kereskedelmi középiskolák; C) kereskedelmi főiskolák; D) kereskedelmi egyetemek.

A) *Kereskedelmi tanonciskolák.* Ezek voltaképpen továbbképző iskolák. Rendeltetésük az 1920-i kormányrendelet értelmében az, hogy az elemiből kikerülő, inaskodó gyermekeknek megadják a szakmájukhoz szükséges alapvető elméleti ismereteket és belőlük oltsák azt a gondolkodásbeli fegyelmeyelmeztséget, amely nélkül nem válhatnának jó állampolgárokká sem. Két fokozatuk van: egy alsó és egy felső; mind a kettő két évfolyamú. Az alsóba azok a fiúk s leányok vehetők fel, akik a hatosztályú elemi iskolát elvégezték; a felső fokozatba pedig olyanok iratkozhatnak be, akik a nyolcosztályú elemiből, illetőleg e tanonciskolák alsó fokozatából kerültek ki. Eme továbbképző tanonciskolák tanításterve a helyi viszonyokhoz és a növendékek sajátos szakmaihoz igazodik, természetesen a törvénymegszabta keretek között. A továbbképző tanonciskoláknak teljes száma (idevéve a kereskedői típuson kívül a technikaiakat, földművelésieket és halászatiakat is) ma már felül van a tizenötezeren, és 800.000-nél több tanulót látnak el a boldogulásukhoz szükséges ismeretekkel.

¹ R. Uchiike professzornak, a tókiói kereskedelmi egyetem tanárának a Zürichben megjelenő *International Review for Commercial Education* című folyóirat 1931 májusi számában közölt *Commercial Education in Japan* című cikke nyomán.

Ennek az igen jelentékeny növendéktömegnek évről-évre gyarapodó tekintélyes részét a kereskedőtanoncok szolgáltatják.

B) *Kereskedelmi középiskolák.* Ezidőszent kb. 250 ilyen iskola van Japánban és 120.000 tanuló látogatja őket. Legnagyobb részük állami és városi tulajdonban van; a magánjellegűek száma csekély. Részben a tényleges kereskedelem (mégpedig elsősorban a belkereskedelem), részben az irodák számára képezik ki növendékeiket. Vannak közöttük alsóbb fokúak, amelyek a hatosztályú elemiből kapják a tanulókat és 3—5 évi tanulmányi időre rendezkedtek be. Vannak azután magasabb fokú ilyen középiskolák is, amelyeknek növendékei a nyolcosztályú elemiit végeztek és 3 esztendő múltán kapnak végbizonyítványt. Ez utóbbi iskolák felelnek meg a mi felső kereskedelmi középfokú iskoláinknak, még óraszám dolgában is, mert heti 33 órában tanítanak, mint a mi hasonló jellegű tanintézetek. Az egész évi tanítási napok száma itt legalább 210-re tehető. A tantárgyak a következők: japán nyelv, algebra, kereskedelmi számtan, földrajz, történelem, közgazdaságtan, egy nyugati világnyelv, kereskedelmi jog, könyvviteltan, kereskedelmi levelezés, áruismeret, a kereskedelem elmélete és gyakorlata; gyorsírás, gépírás és testgyakorlás.

C) *Kereskedelmi főiskolák.* Jelenleg 21 kereskedelmi főiskola van; nagybárá államiak és hallgatóik száma megközelíti a 10.000-et, akik középfokú iskolákban szerzett végbizonyítványuk alapján vétetnek fel. A kollégiumok nagyrészenek hallgatása mindenkire kötelező; a szabadon választható tárgyak száma tehát egészen jelentéktelen. A tanítás iránya elméleti jellegű. E főiskolák tantárgyai heti óraszámukkal a következők: Etika (3); logika és pszichológia (3); japán stílusan (1); japán kereskedelmi levelezés (2); angol nyelv (24); második idegen nyelv (6); technológia (2); áruismeret (2); gazdasági földrajz (2); gazdaságtörténelem (2); kereskedelmi számtan (4); könyvviteltan és revízió (9); a kereskedelem elmélete (10); a kereskedelem gyakorlata (2); jog (10); közgazdaságtan (6); pénzügytan (2); statisztika (1); testgyakorlás (9).

D) *Kereskedelmi egyetemek.* 1920-ban a tókiói kereskedelmi főiskolát, amely addig az időpontig a legmagasabb fokú kereskedelmi tanintézet volt Japánban, átszervezték és átalakították egyetemmé. Hasonló módon jött létre 1929-ben a kóbei kereskedelmi egyetem is. Mind a kettő állami. Oszaka városa 1928-ban létesített ilyen egyetemet. Van azután még 10 olyan magánegyetem is a japán birodalomban, amelyeken kereskedelmi kollégiumokat is hirdetnek.

A tókiói kereskedelmi egyetemen, amely az előbbieknél mintaképül szolgált, hároméves tanfolyam van, ahová csak azok az érettségizett ifjak iratkozhatnak be, akik elvégezték az egyetemhez kapcsolt hároméves előkészítő tanfolyamot. Ez az előkészítő tanfolyam körülbelül olyan színvonalon mozog, mint a kereskedelmi főiskolák. Az egyetemen 22 rendes és 7 segédtanár működik. Főleg elméleti irányú előadásokat tartanak, de ügyelnek arra, hogy kollégiumaik az állami élet kereskedelmi, gazdasági és társadalmi ténykedéseivel kapcsolatot tartsanak. Kollégiumaik négy főcsoportba oszthatók: vannak köztük kereskedelmi, gazdasági, jogi (törvényismertetési) és nyelvészeti jellegűek. Ezek kis részben kötelezők, egyébként szabadon választhatók. Oklevelet azok